

INSTITUT SPRAW
PUBLICZNYCH

Zentrum für
zivilgesellschaftliche
Entwicklung

Długoterminowy wolontariat w Polsce i w Niemczech

Porównawcze wyniki kwestionariuszowego badania on-line

Beata Charycka
David Kühner
Filip Pazderski

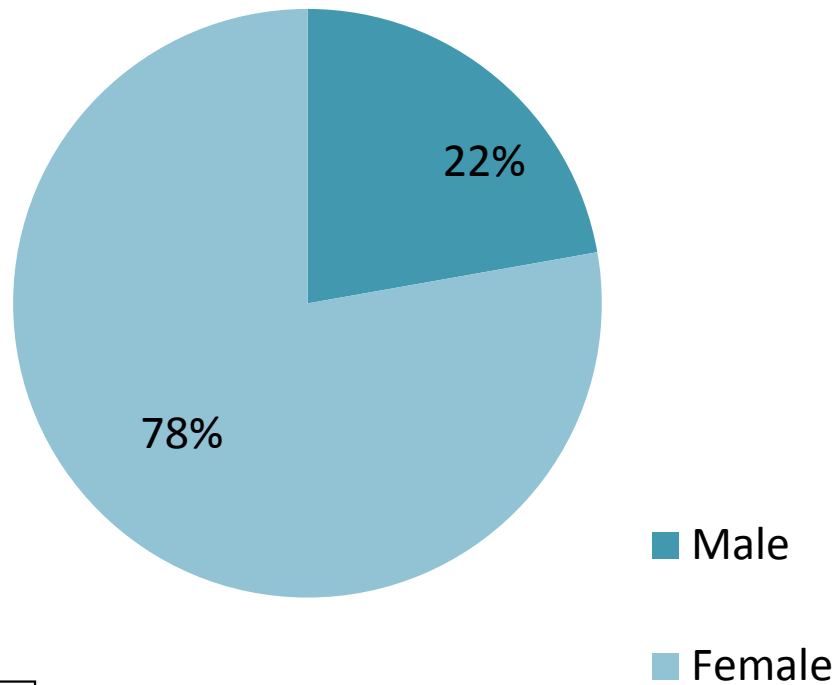
- „Wolontariat w Niemczech i w Polsce oraz jego wpływ na zmiany wzajemnego nastawienia Niemców i Polaków oraz ich podejścia do idei integracji europejskiej” to projekt realizowany wspólnie przez Instytut Spraw Publicznych oraz Zentrum für zivilgesellschaftliche Entwicklung (zze)/Centre for Development in Civil Society z Fryburga.
 - Przedmiotem zainteresowania w projekcie jest długoterminowy wolontariat, czyli taki, który trwa nie krócej niż 6 miesięcy, oraz wynikające z niego rezultaty.
 - Badawcza część projektu składa się z dwóch etapów: ankiety on-line przeprowadzonej wśród osób przebywających na wolontariacie w chwili trwania badania oraz pogłębionych wywiadów indywidualnych z łącznie 20 wolontariuszami z obu krajów przeprowadzonych kilka miesięcy po wypełnieniu przez nich ankiety.
 - Poniżej podsumowanie ilościowej części badania uwzględnia odpowiedzi 59 wolontariuszy z obu krajów.
-

Krótką charakterystyka wolontariuszy

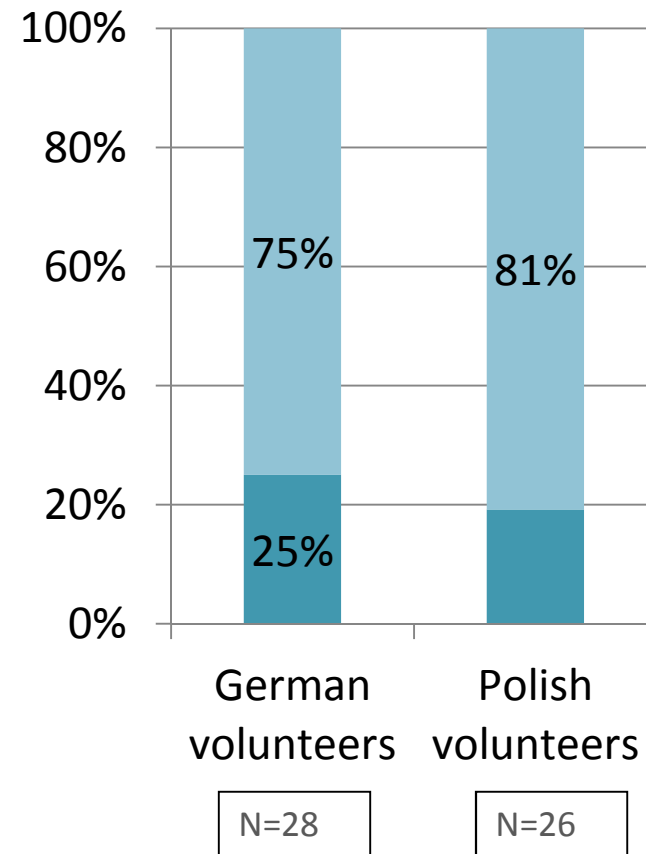
- Ponad $\frac{3}{4}$ przebadanych wolontariuszy to kobiety, dysproporcja między udziałem kobiet i mężczyzn jest jeszcze silniejsza wśród wolontariuszy z Polski.
- Występuje bardzo istotna różnica wieku między wolontariuszami z Polski i Niemiec: ci pierwsi decydują się na wolontariat zdecydowanie później, zazwyczaj po ukończeniu 24 roku życia. Z kolei wszyscy wolontariusze z Niemiec są w wieku 19-23 lat.
- Różnica wieku wolontariuszy z Niemiec i Polski wpływa także na posiadane przez nich wykształcenie – Niemcy to głównie osoby po szkole średniej, Polacy – po ukończeniu studiów.
- Wolontariusze z Polski deklarują głównie wyznanie katolickie lub ateizm, Niemcy – katolicyzm lub protestantyzm.
- Wolontariusze pochodzą głównie z dużych miast (powyżej 250 tys. mieszkańców).

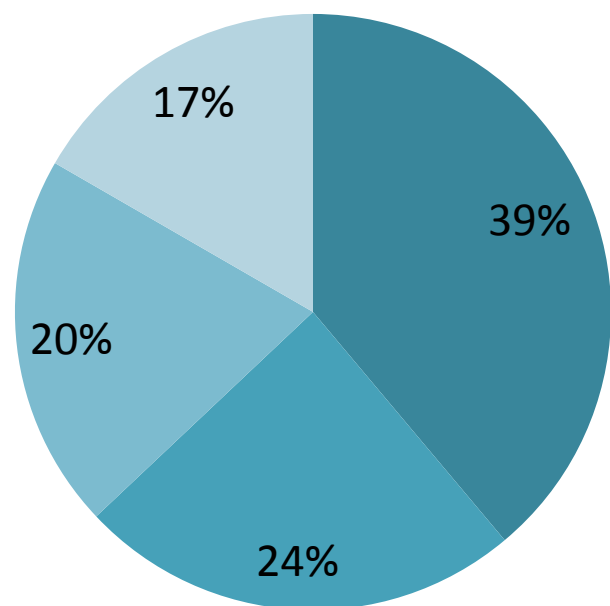
Płeć

N=54

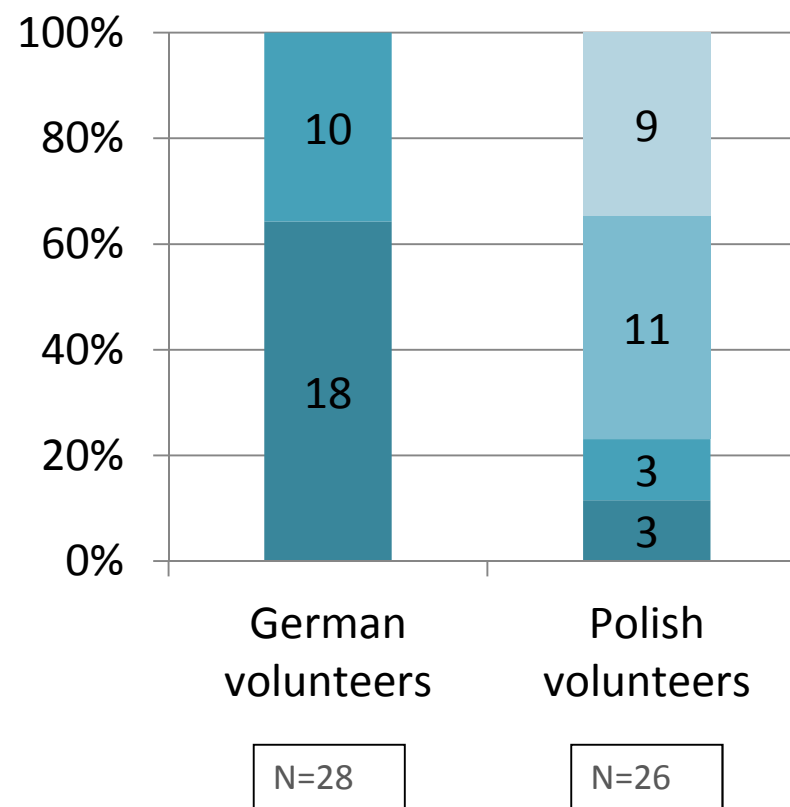

Wiek

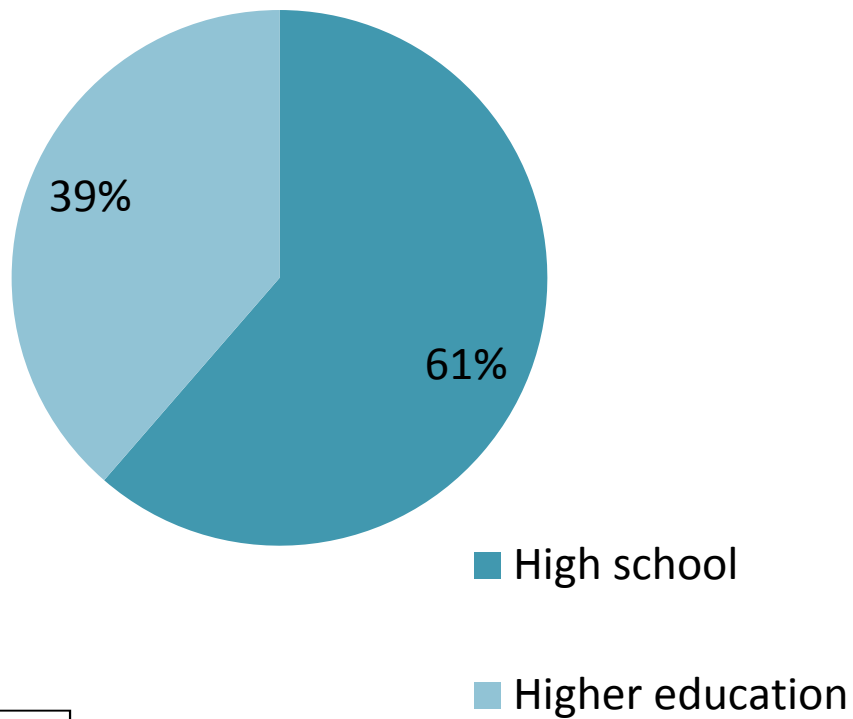

N=54

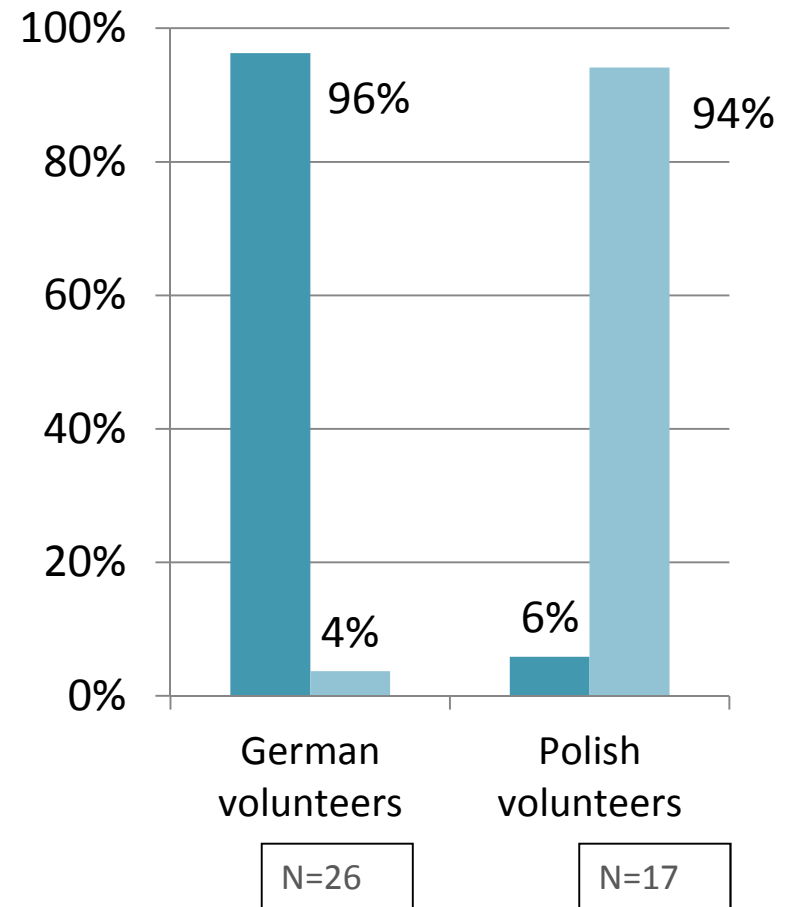
- 19-20
- 21-23
- 24-26
- 26-30

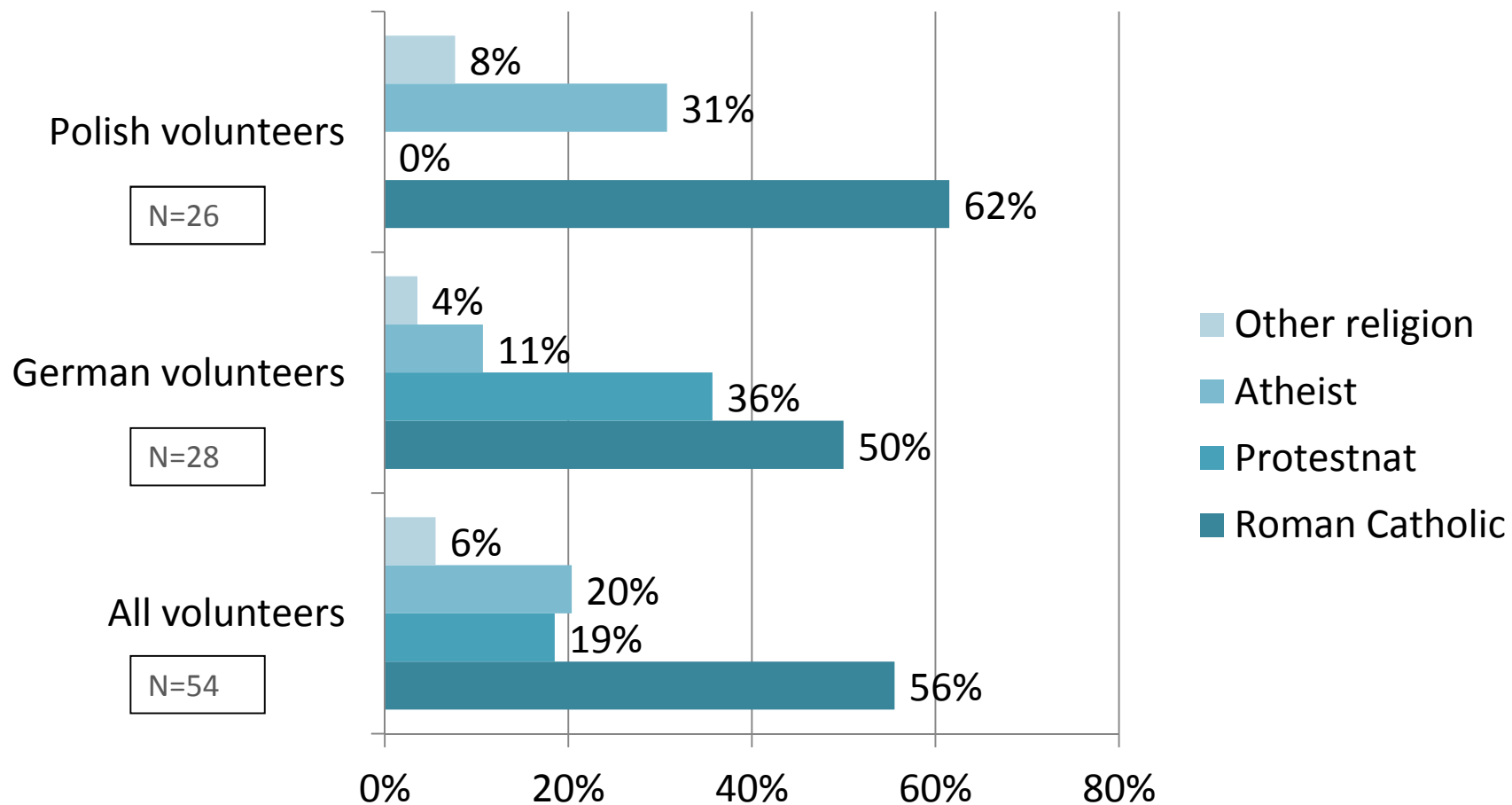
Wykształcenie

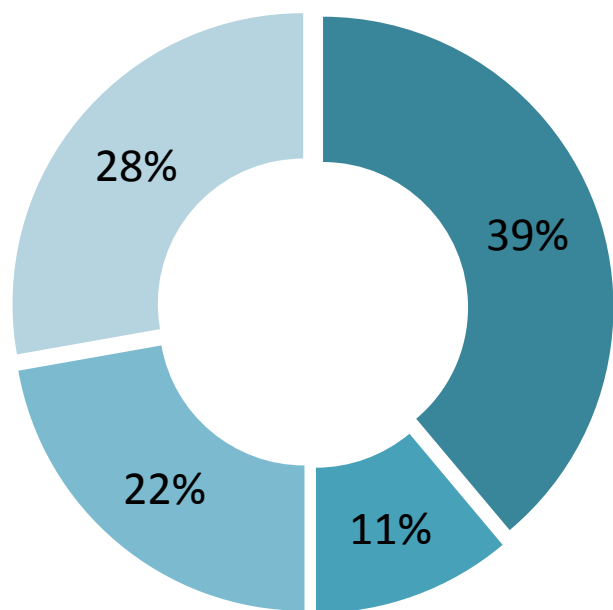
N=44

Wyznanie

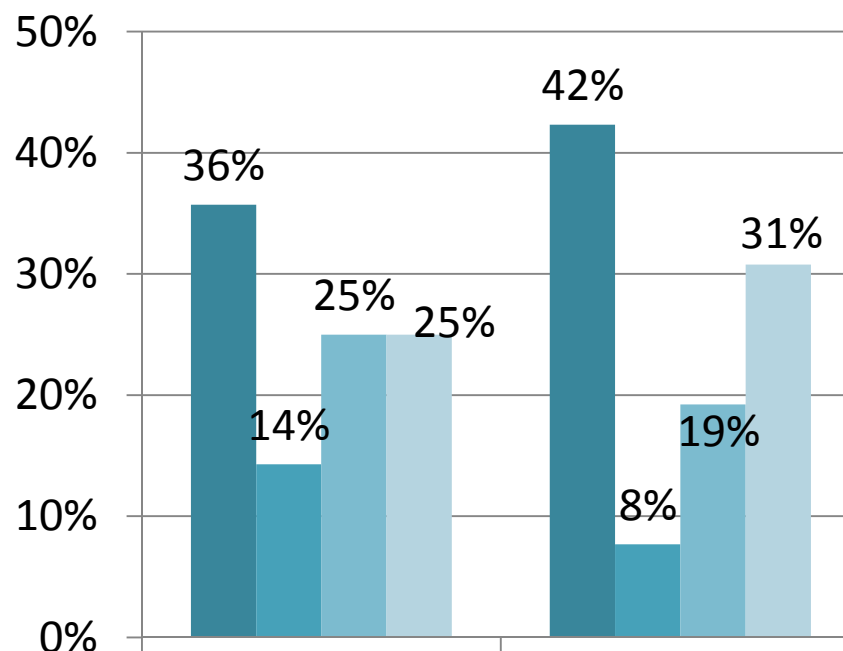

Miejsce zamieszkania przed rozpoczęciem wolontariatu

- more than 250,000 inhabitants
- 100,000-250,000 inhabitants
- 20,000-100,000 inhabitants
- village/countryside

N=54

German volunteers

N=26

Polish volunteers

N=28

Centre for Developments
in Civil Society

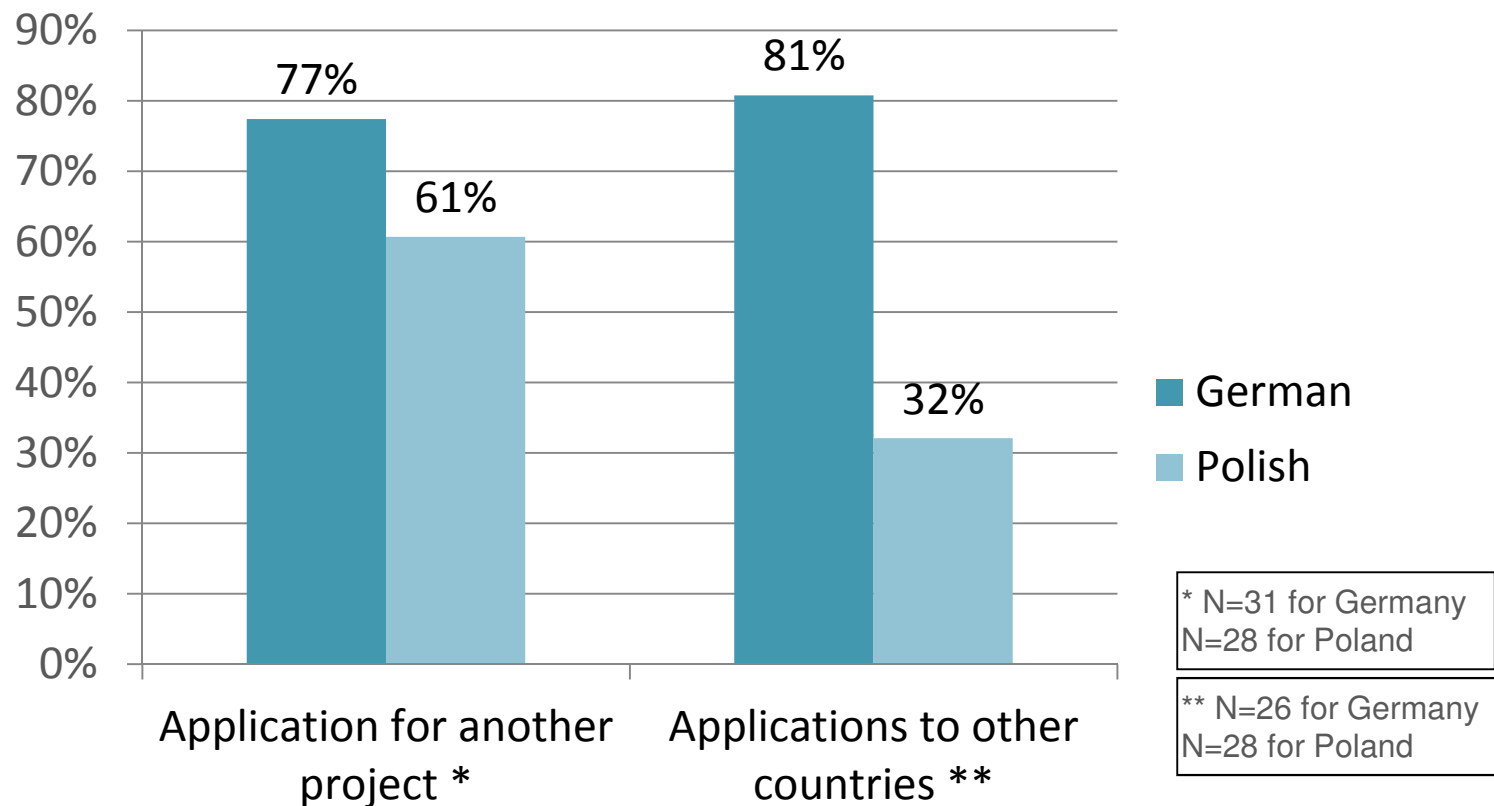
INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Wolontariusze przed wyjazdem na wolontariat

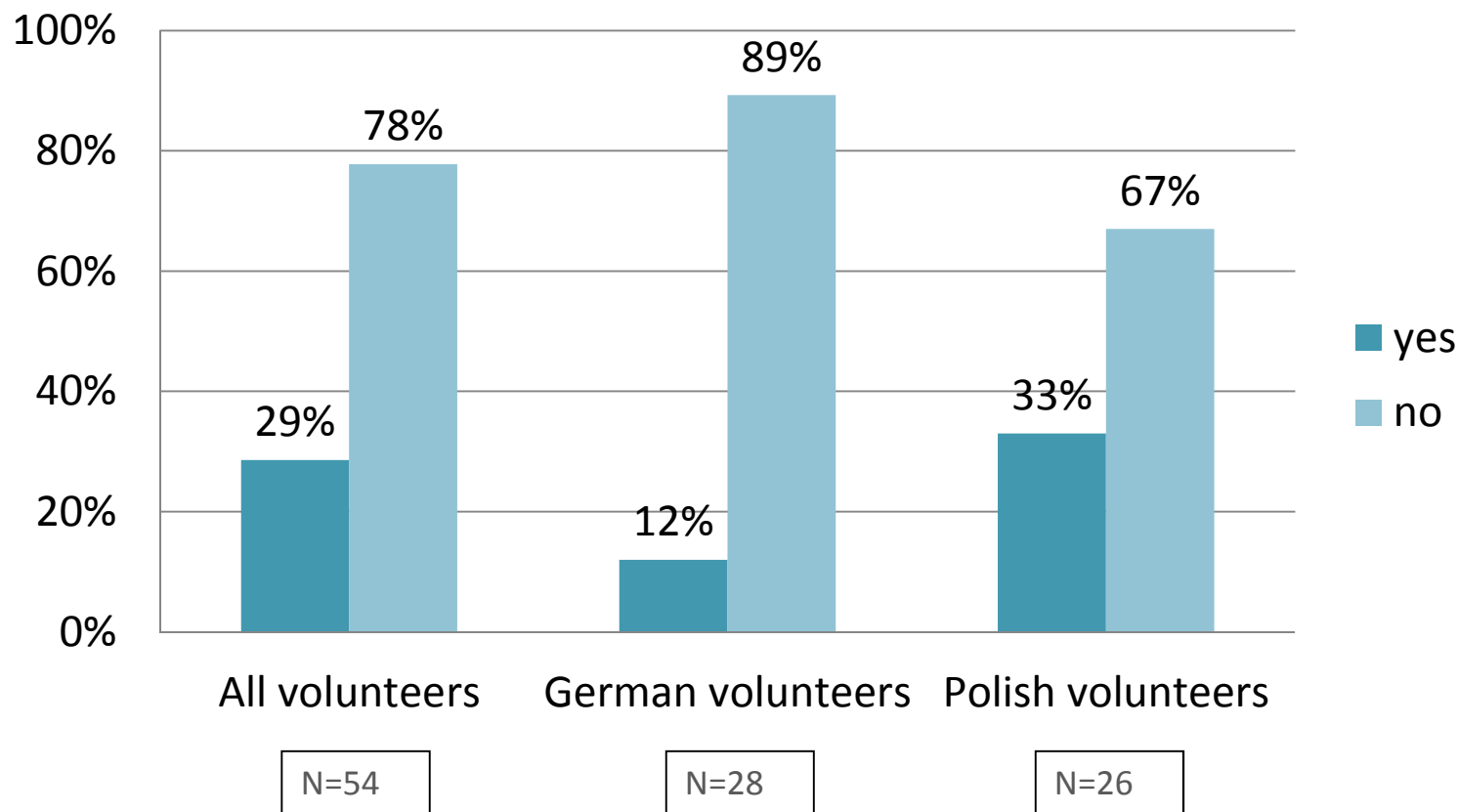
- Polscy wolontariusze byli bardziej ukierunkowani na wyjazd właśnie do Niemiec niż Niemcy do Polski – Polacy dużo rzadziej niż Niemcy aplikowali do innego kraju, a nawet do innego projektu.
- Dla zdecydowanej większości wolontariuszy pobyt na wolontariacie był pierwszą okazją do tak długiego mieszkania za granicą.
- Przed rozpoczęciem projektu wolontariusze z Polski częściej odwiedzali Niemcy na okres dłuższy niż 1 tydzień niż Niemcy Polskę.
- Niemieccy wolontariusze lepiej niż Polacy ocenili swoją sytuację finansową przed wyjazdem na wolontariat.
- Niemal 70% wolontariuszy było wcześniej zaangażowanych w pracę o charakterze wolontariatu, głównie w działalność charytatywną oraz pracę z młodzieżą. Zdecydowana większość deklaruje, że to wcześniejsze doświadczenie wolontariackie wpłynęło na nich w jakiś sposób.

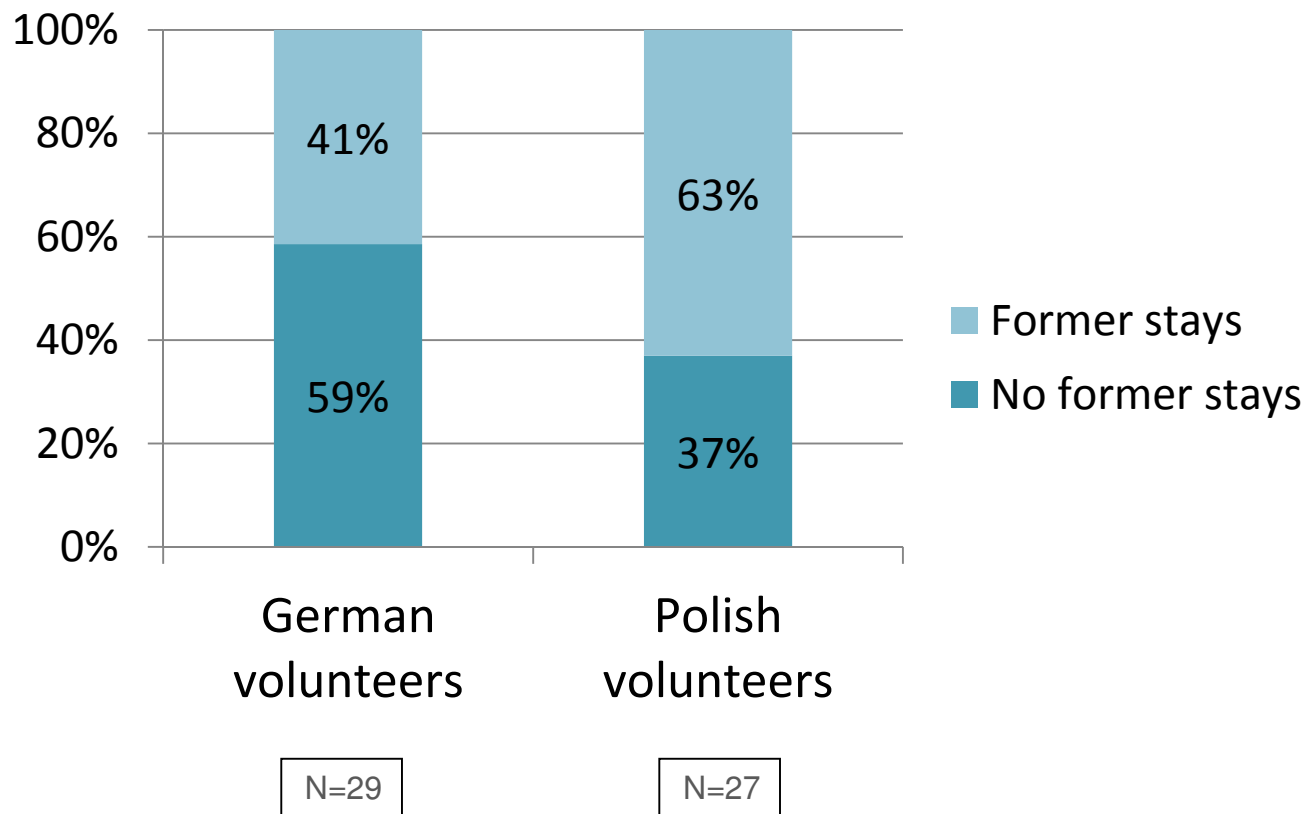
Ubieganie się o wolontariat

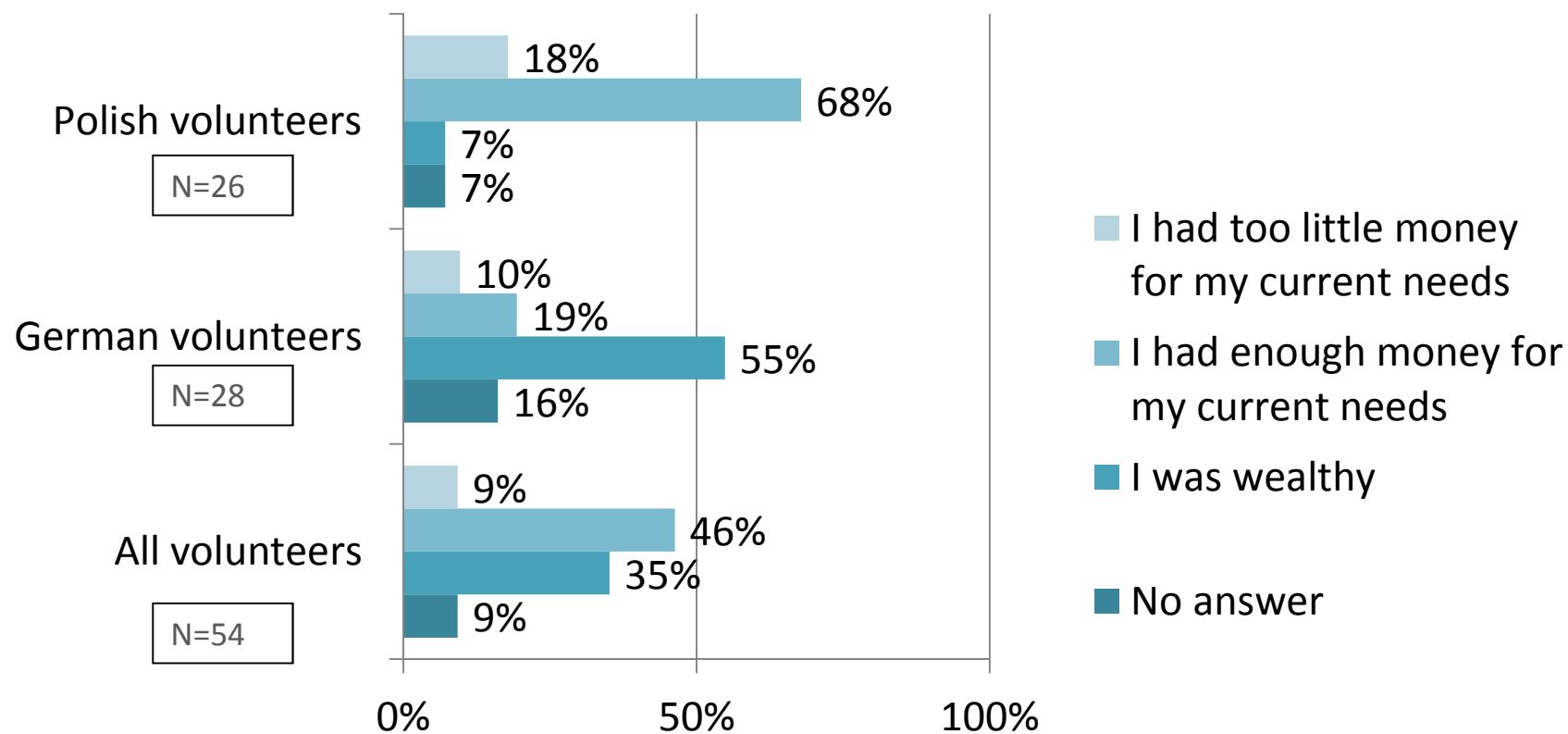
Wcześniejsze doświadczenie mieszkania za granicą przez okres dłuższy niż 6 miesięcy

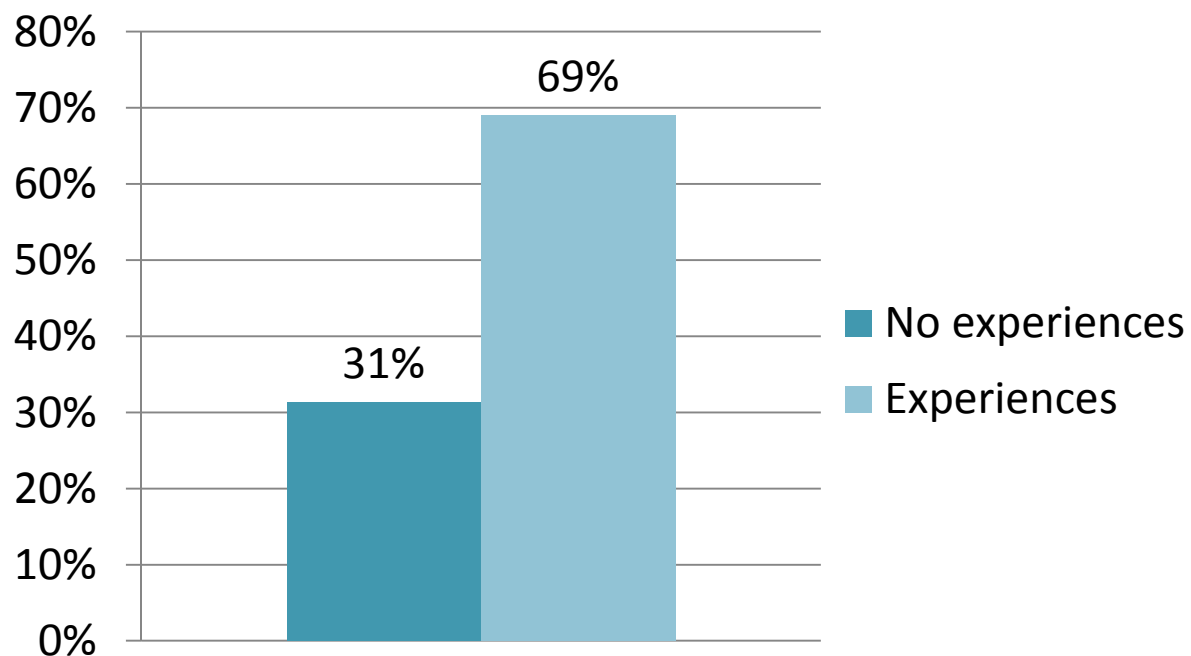
Wcześniejszy pobyt w sąsiednim kraju na okres dłuższy niż 1 tydzień

Sytuacja finansowa przed rozpoczęciem wolontariatu

Zaangażowanie w wolontariat przed wyjazdem na wolontariat za granicę

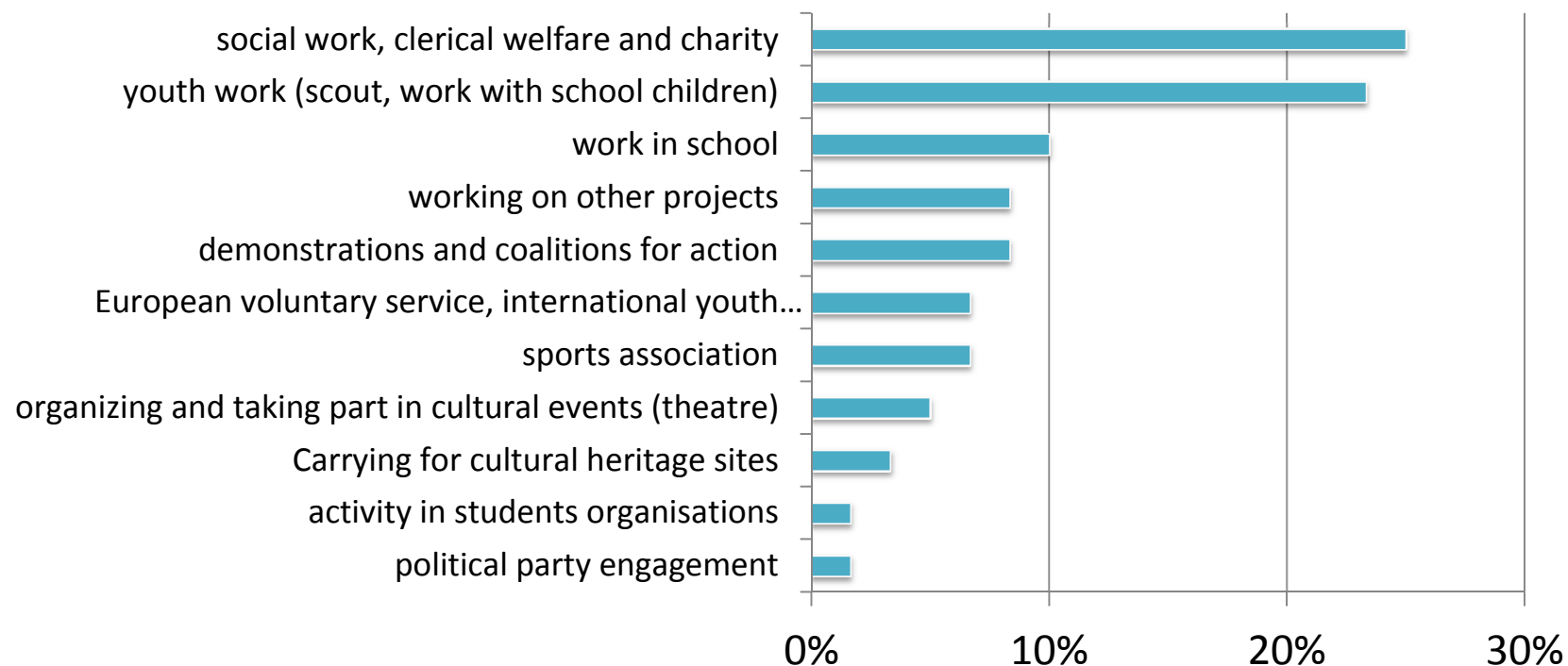

N=58

* The result is comparable for both national samples

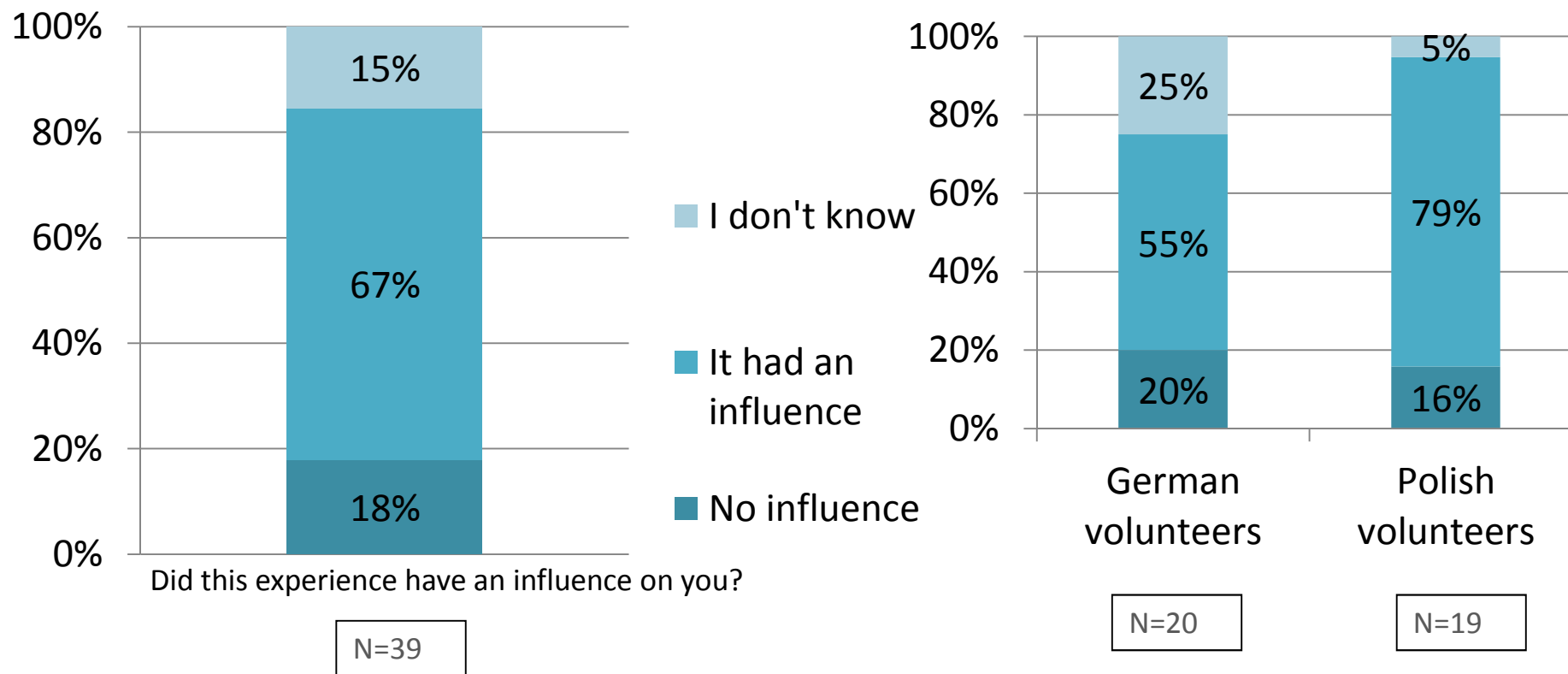
Formy wcześniejszego zaangażowania w wolontariat

N=60
Multiple responses possible

Wpływ wcześniejszego zaangażowania w wolontariat

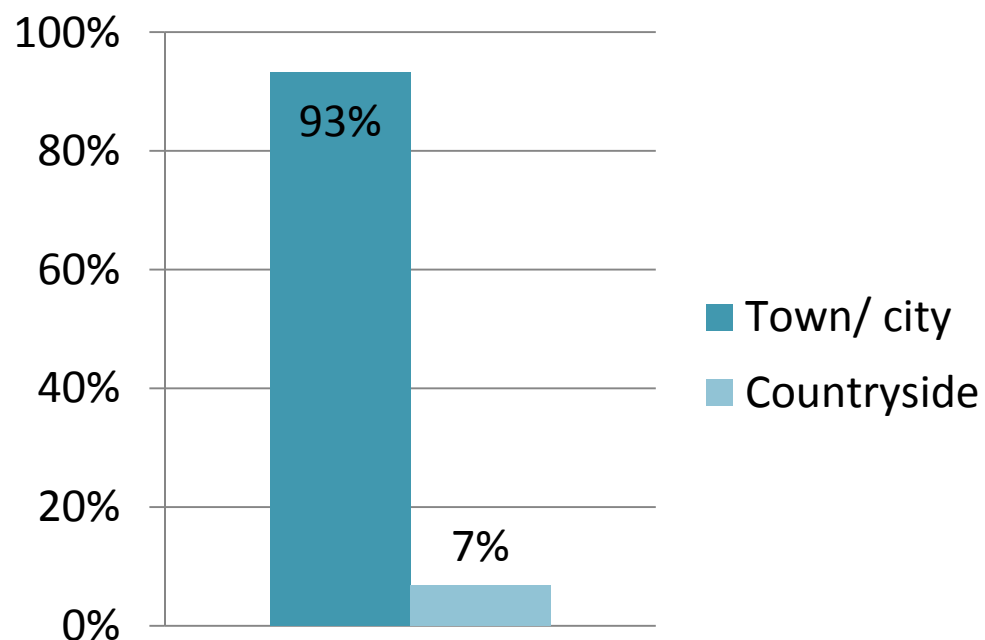

Długoterminowy wolontariat w Polsce i w Niemczech

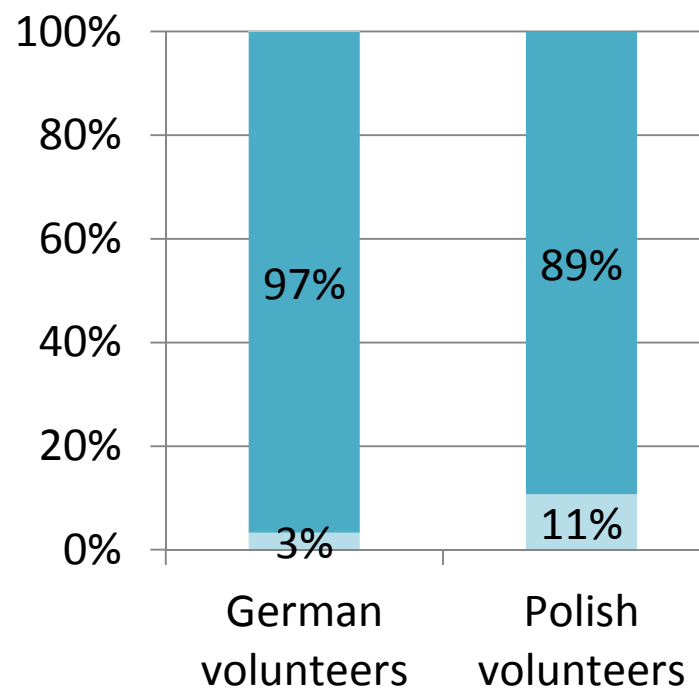
- Wolontariat jest odbywany głównie w miastach.
- Przeciętna długość trwania projektu to 11-12 miesięcy.
- Projekty wolontariuszy z Polski dotyczą głównie tematyki młodzieżowej, edukacji oraz kultury i sztuki. Wolontariusze z Niemiec realizują w Polsce projekty związane przede wszystkim z edukacją, pracą z młodzieżą oraz dialogiem międzykulturowym.
- Podstawowe motywacje Polaków do wyjazdu to chęć udoskonalenia języka, poznania nowych ludzi oraz zainteresowanie kulturą Niemiec. Niemcy wybierają Polskę na miejsce realizacji swojego wolontariatu głównie ze względu na ich zainteresowanie naszym krajem i jego kulturą, chęć spędzenia czasu za granicą oraz chęć zrobienia czegoś praktycznego po ukończeniu szkoły.
- Ponadto, w otwartym pytaniu o motywacje, Polacy wymieniają także zainteresowanie tematyką projektu oraz chęć zdobycia doświadczenia zawodowego. Niemcy z kolei wspominają o wcześniejszych doświadczeniach związanych z Polską oraz faktem, że nasz kraj był im polecony przez organizację wysyłającą.

Miejsce odbywania wolontariatu

N=59

N=31

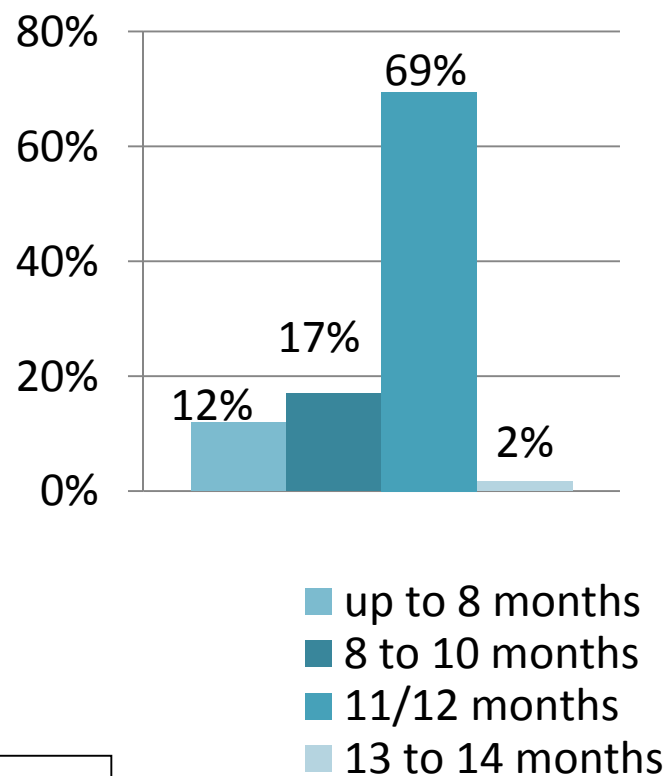
N=28

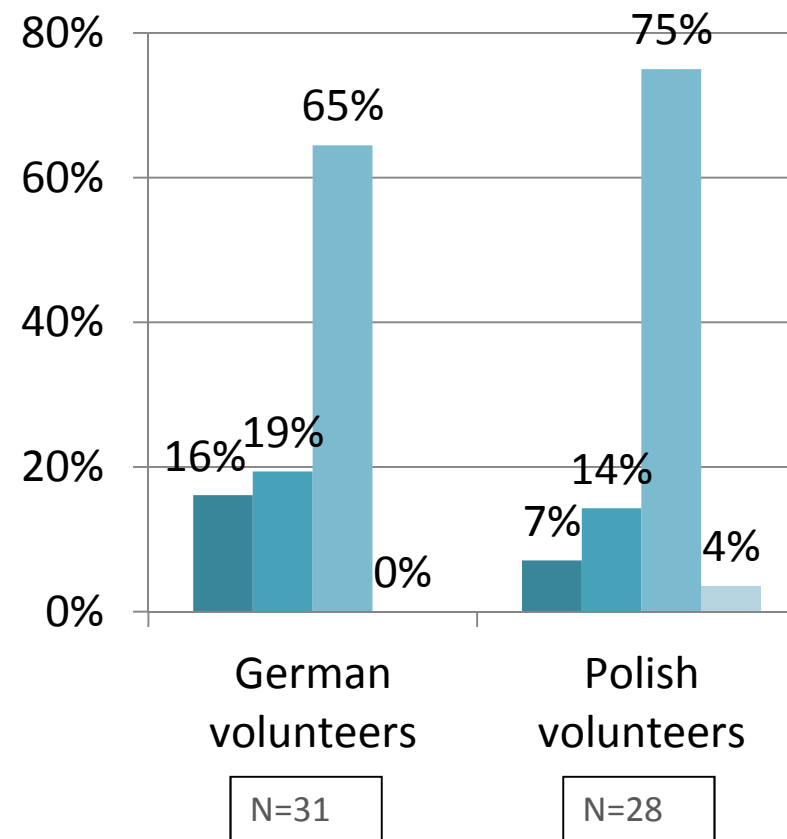
Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

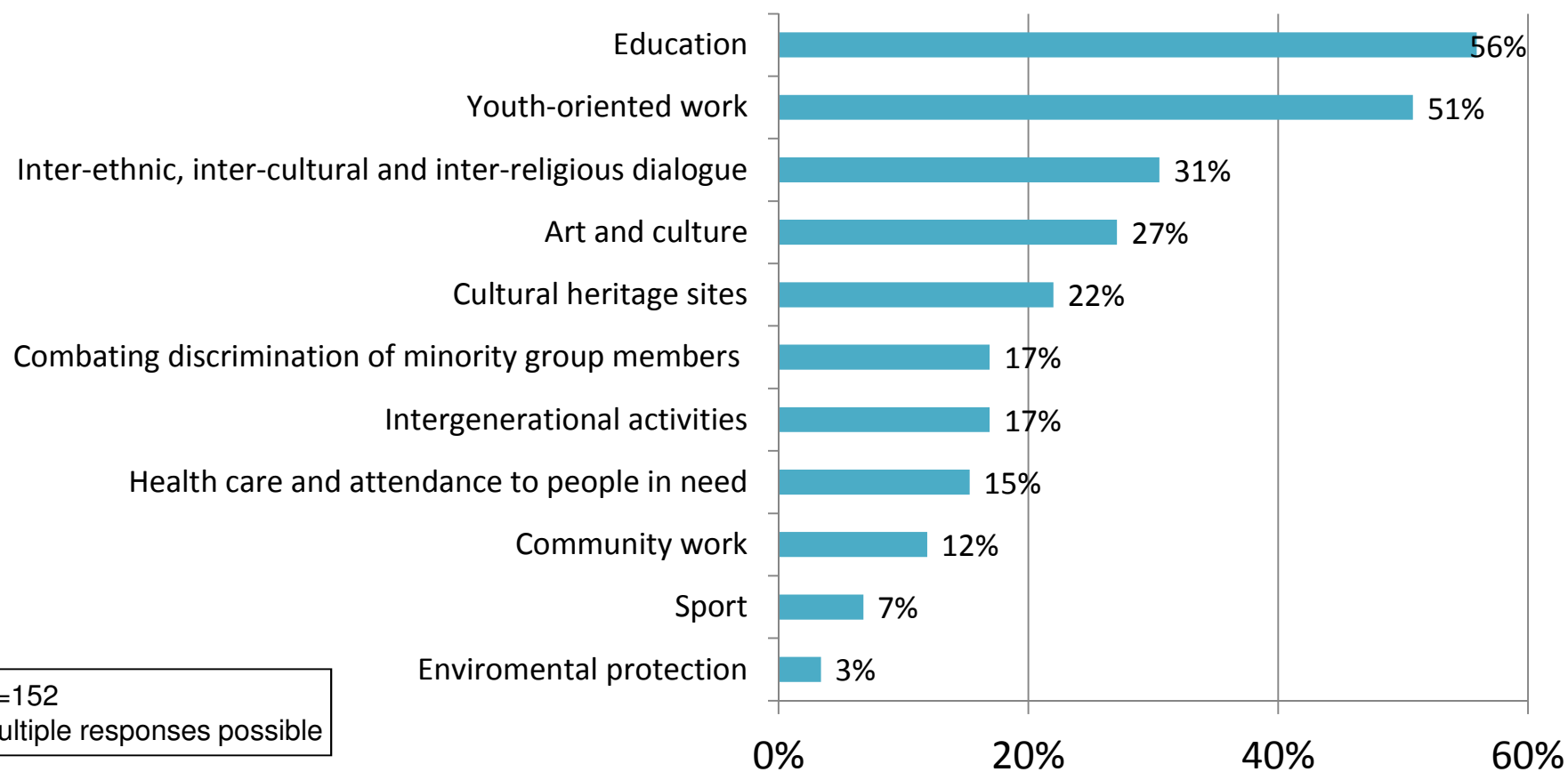
Długość trwania projektu

N=59

Tematyka projektów

N=152
Multiple responses possible

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Tematyka projektów

Główne obszary tematyczne projektów wolontariuszy z Polski:

- Praca z młodzieżą (57%)
- Edukacja (46%)
- Kultura i sztuka (39%)

Główne obszary tematyczne projektów wolontariuszy z Niemiec:

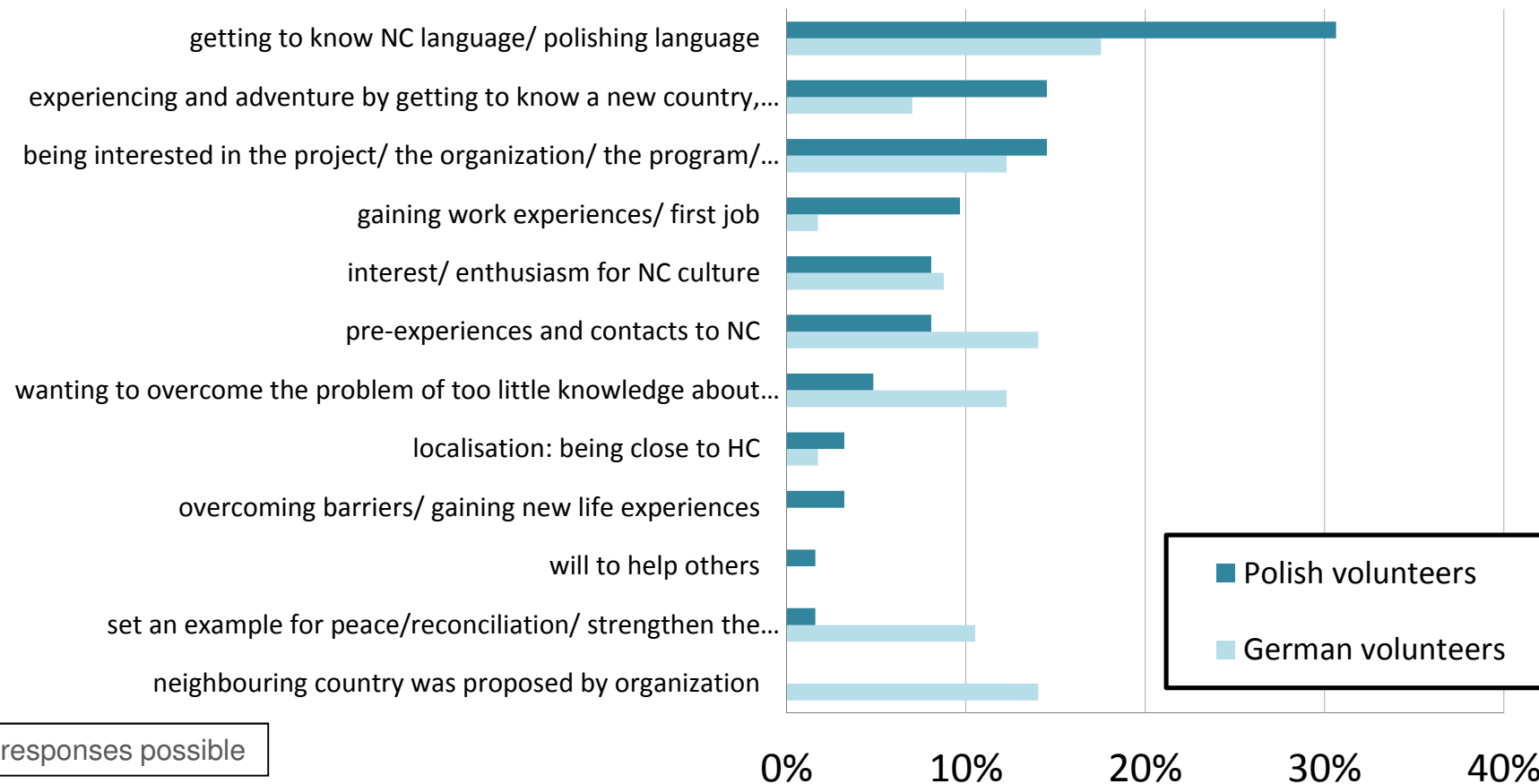
- Edukacja (65%)
- Praca z młodzieżą (45%)
- Dialog między-kulturowy, między-etniczny i między-religijny (32%)

Motywacje wolontariuszy do wyjazdu

Motywacje wolontariuszy – pytanie otwarte

Przykładowe odpowiedzi wolontariuszy z Niemiec w otwartym pytaniu o motywacje do wyjazdu

- Polen ist das Nachbarland von Deutschland, aber vor meinem Freiwilligendienst wusste ich recht wenig über Polen. Das möchte ich in diesem Jahr ändern. Ich möchte die Sprache, die Kultur und die Menschen hier kennenlernen. Ich persönlich muss für einen Freiwilligendienst nicht unbedingt auf einen anderen Kontinent, wenn ich die Länder vor meiner Haustüre noch nicht einmal richtig kenne.

Polska jest sąsiadem Niemiec, ale przed moim wolontariatem wiedziałem o niej bardzo mało. Chciałem to zmienić przez ten rok, chciałem nauczyć się języka, poznać polską kulturę i Polaków. Nie muszę koniecznie wyjeżdżać na inny kontynent, żeby tam odbywać wolontariat, skoro nie znam kraju, który jest tuż obok.

- Ich wollte den Osten Europas kennenlernen, den ich bisher noch nicht besucht habe. Außerdem finde ich es wichtig seine Nachbarn zu kennen, da ich schon längere Zeit in Frankreich verbracht habe und es wichtig fand auch die Kultur und die Menschen in Polen kennenzulernen.

Chciałam poznać wschodnią część Europy, której do tej pory nie odwiedzałam. Dodatkowo, uważam, że ważne jest to, by znać swoich sąsiadów, spędziłam już dużo czasu we Francji i pomyślałam, że ważne jest, aby poznać także kulturę i ludzi z Polski.

Przykładowe odpowiedzi wolontariuszy z Polski w otwartym pytaniu o motywacje do wyjazdu

- Te dwa kraje łączy głęboka przeszłość – wybrałam właśnie odbycie wolontariatu w Niemczech by poznać język, kulturę, rozwój tego kraju....by eliminować stereotypy...
- Zainteresowała mnie przede wszystkim oferta organizacji, dla której obecnie pracuję. Znałam trochę podstaw języka niemieckiego, co uznałam za dobry początek mojej pracy w tym kraju.
- Po skończonych studiach na kierunku germanistyka widziałam roczny wyjazd do Niemiec jako cenne doświadczenie i ważną praktykę. Poza tym bardzo spodobał mi się projekt, w którym miałam okazję brać udział. Bardzo dużo się przez ten czas nauczyłam.

Relacje polsko-niemieckie (1)

- Większość wolontariuszy ocenia relacje między naszymi krajami jako neutralne, tzn. ani dobre, ani złe.
- Niemieccy wolontariusze widzą Polskę i Polaków głównie przez pryzmat naszej długiej i imponującej historii, gościnności oraz religijności. Nie zgadzają się ze stereotypową opinią na temat niestabilnej sytuacji ekonomicznej, złej kondycji gospodarki oraz wysokiego poziomu korupcji. Z kolei swój własny kraj widzą jako rozwinięty technologicznie, zamożny i silny ekonomicznie.
- Wolontariusze z Polski oceniając Niemcy podkreślają ich zaawansowany rozwój technologiczny, kulturę oraz zamożność. Nie podzielają jednocześnie stereotypów na temat niemieckiej ksenofobii, arogancji i skromności. Patrząc na swój własny kraj zwracają szczególną uwagę na gościnność, atrakacyjność turystyczną Polski oraz jej historię.

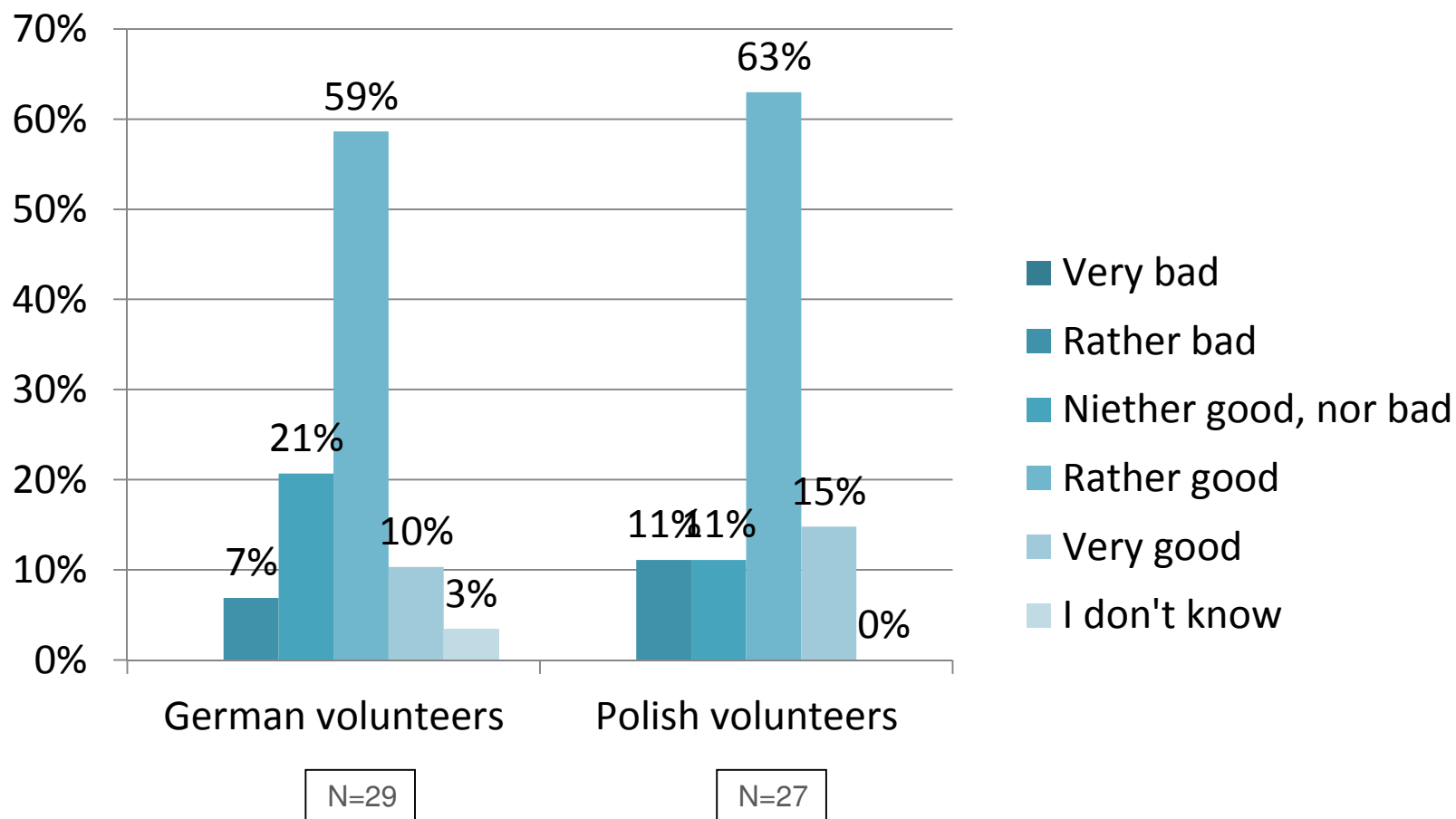

Relacje polsko-niemieckie (2)

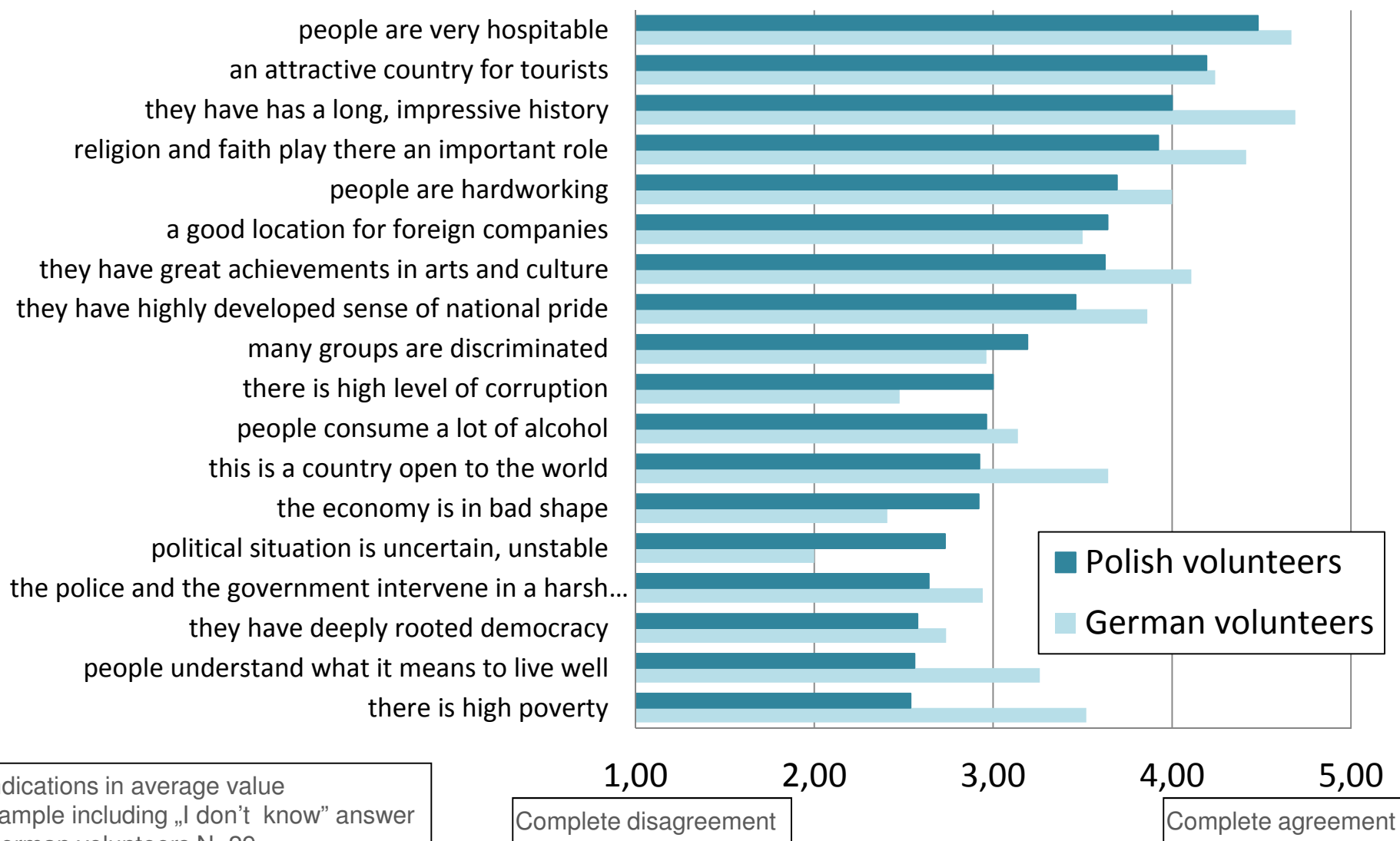
- Wolontariusze z Polski i Niemiec mają bardzo podobne opinie o Polsce i jej roli na arenie europejskiej. Jedni i drudzy zupełnie nie widzą naszego kraju jako przeciwstawiającego się integracji europejskiej czy przyczyniającego się do powstawania napięć w Europie, neutralnie natomiast oceniają jego zaangażowanie w budowanie integracji europejskiej i współpracę w Europie. Wolontariusze z Niemiec nieco bardziej niż ci z Polski postrzegają Polskę jako kraj dbający o własne interesy.
- Niemcy są postrzegani jako zdecydowanie bardziej pro-europejscy, dbający o swój narodowy interes. Wolontariusze z Niemiec nieco bardziej niż ci z Polski oceniają Niemcy jako przyczyniające się do zaostrzania sporów w Europie.
- Niemcy widzą nas jako kraj bardzo religijny i pracowity, choć słabo zorganizowany. Sami Polacy oceniają siebie dość ostro, wskazują na naszą nietolerancję, ale z drugiej strony podkreślają nasze dobre wykształcenie.
- Niemcy są oceniani zdecydowanie bardziej pozytywnie w kontekście ich rozwoju, dyscypliny, wiarygodności, zarówno przez Polaków, jak i przez Niemców (ci są nieco bardziej sceptyczni, choć bardziej niż Polacy doceniają swoją dobrą organizację).

Ocena relacji polsko-niemieckich

Stosunek wolontariuszy wobec typowych opinii Niemców o Polsce

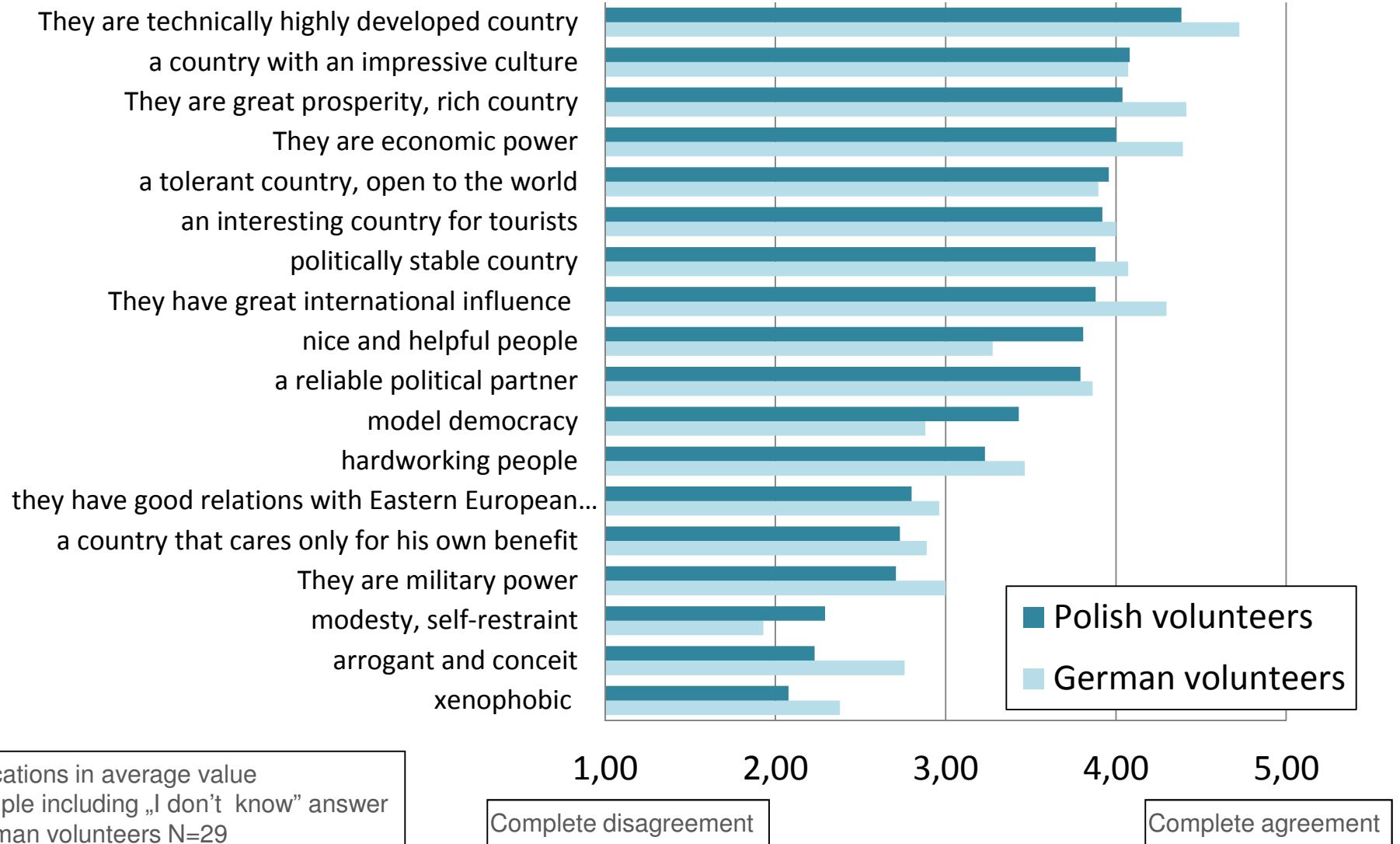

Indications in average value
 Sample including „I don't know" answer
 German volunteers N=29
 Polish volunteers N=26

1,00 Complete disagreement

5,00 Complete agreement

Stosunek wolontariuszy wobec typowych opinii Polaków o Niemczech

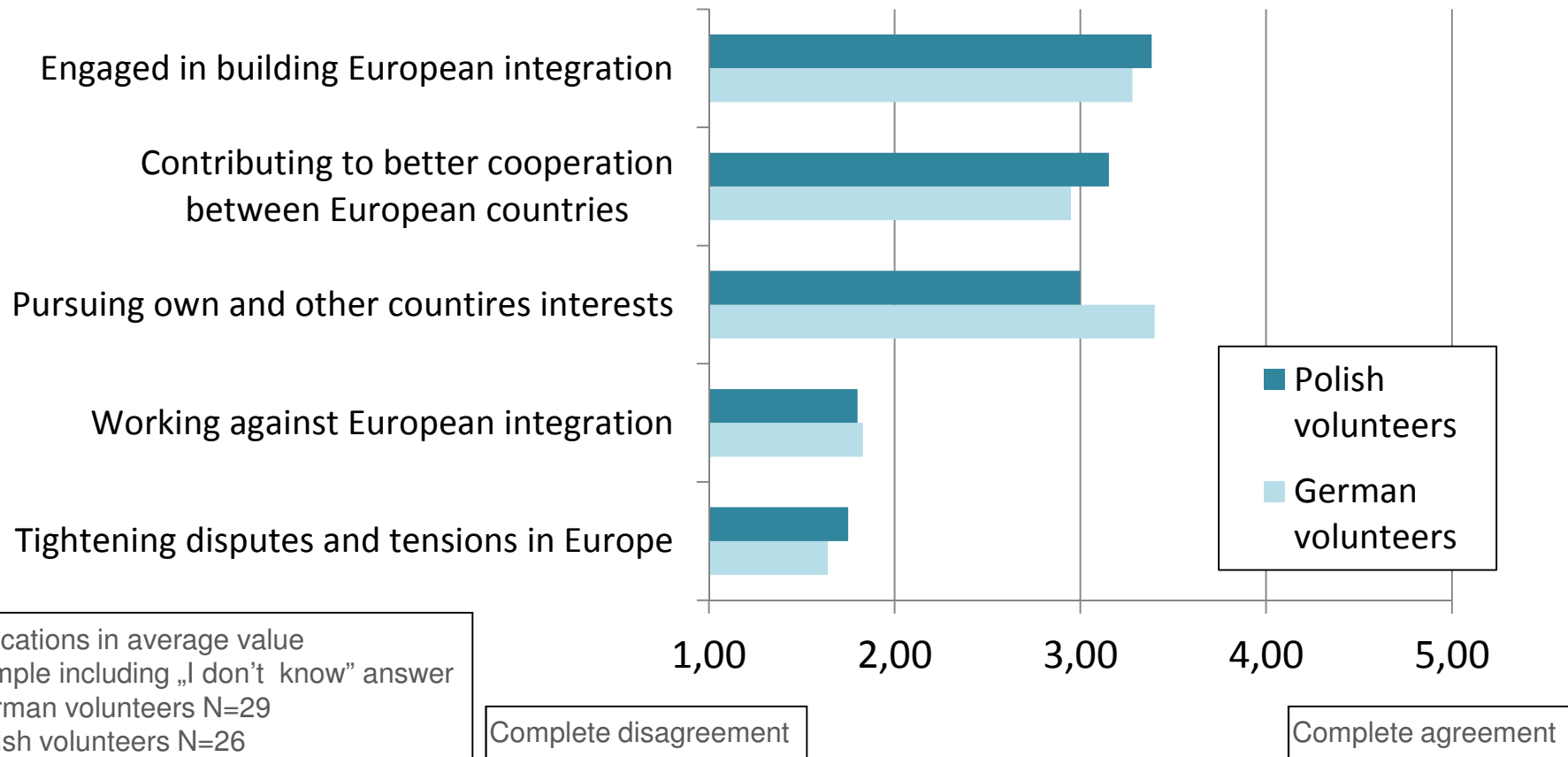

Indications in average value
 Sample including „I don't know” answer
 German volunteers N=29
 Polish volunteers N=26

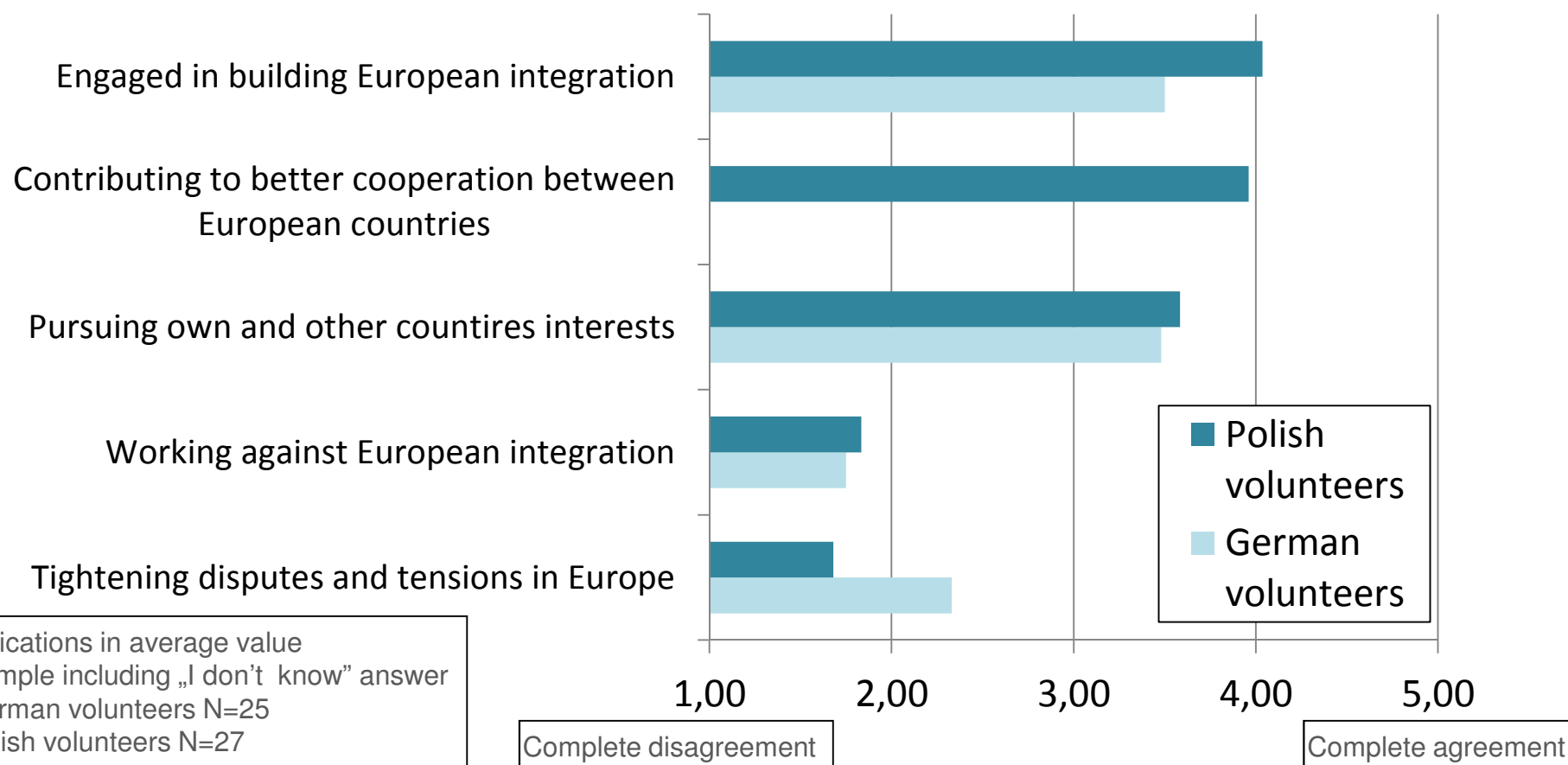
1,00 Complete disagreement

5,00 Complete agreement

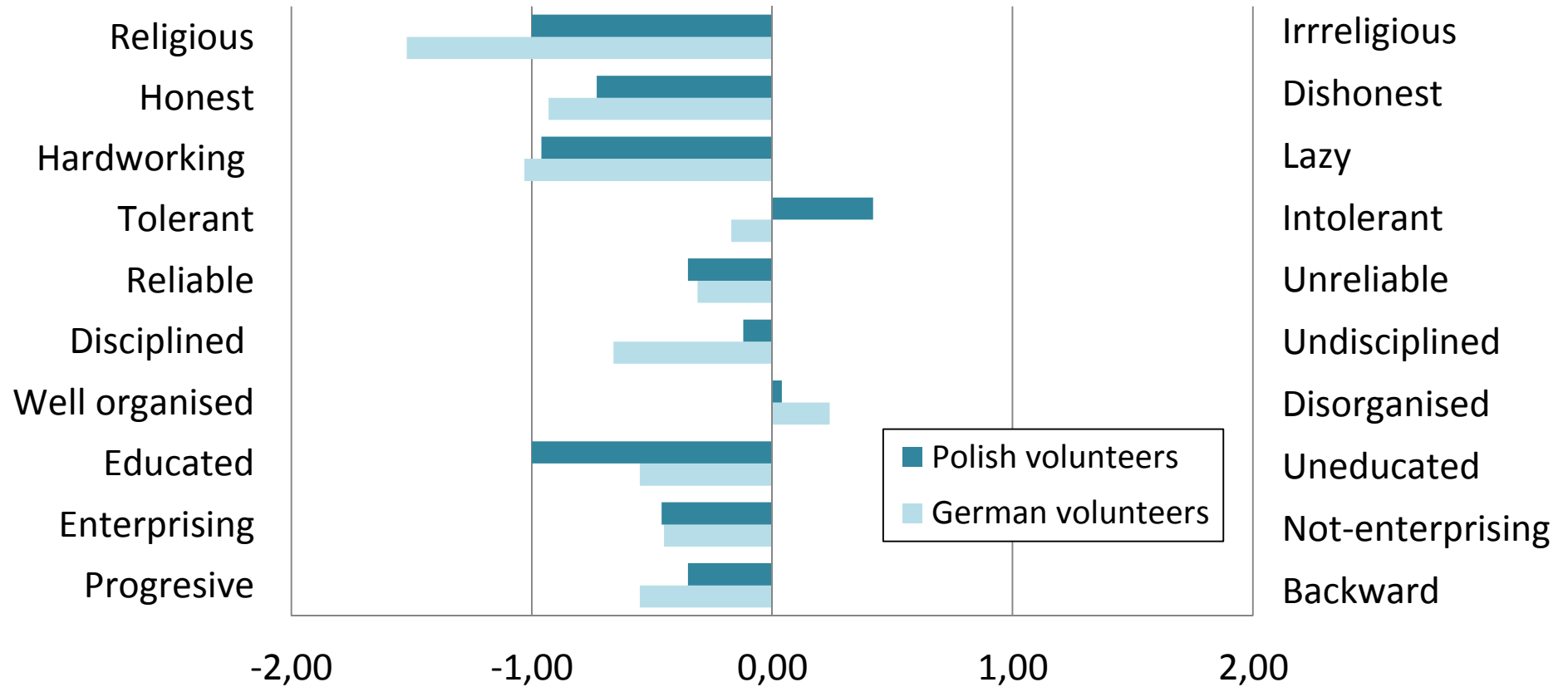
Opinie wolontariuszy o Polsce

Opinie wolontariuszy o Niemczech

Cechy opisujące Polaków

Indications in average value German volunteers N=29 Polish volunteers N=26

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Cechy opisujące Niemców

Indications in average value

German volunteers N=29

Polish volunteers N=26

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Europa i tożsamość europejska

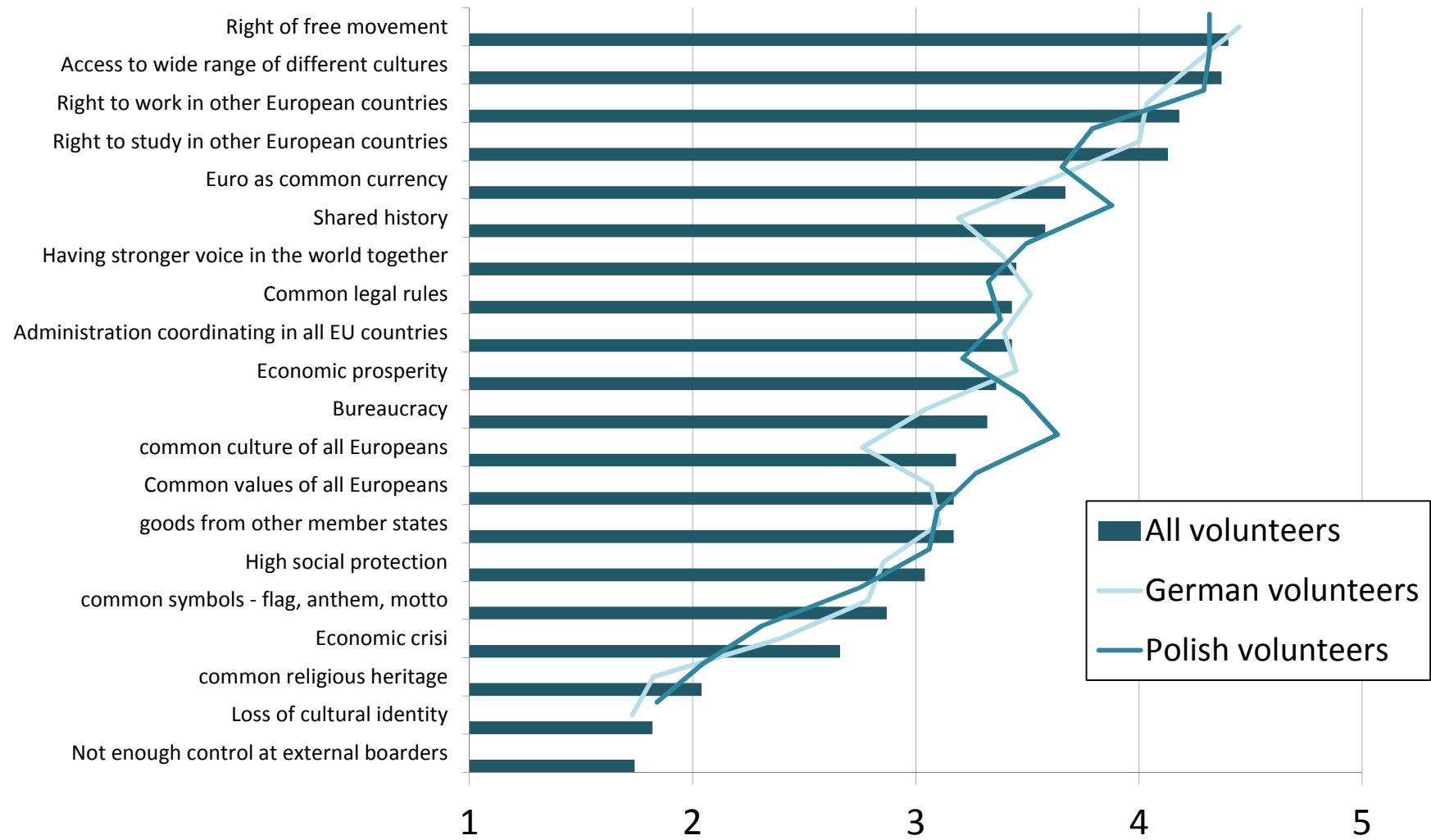
- Prawo do swobodnego przemieszczania się, pracy w innych krajach Europy i swobodny dostęp do wielu różnych kultur to główne skojarzenia wolontariuszy z Europą. Dla Polaków istotna jest także wspólna kultura, historia i wartości, co dla Niemców odgrywa zdecydowanie mniejszą rolę.
- Niemieccy wolontariusze bardziej niż polscy są przywiązani do swoich małych, lokalnych ojczyzn: miejsca urodzenia, swojego regionu, ale też i kraju. Jedynie związanie z Unią Europejską jest na tym samym poziomie zarówno wśród wolontariuszy z Niemiec, jak i z Polski.
- Myśląc o tożsamości europejskiej i krajach, które powinny być członkami Unii Europejskiej wolontariusze podkreślają fakt zamieszkiwania przez nas jednego kontynentu oraz posiadania wspólnych wartości.

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Skojarzenia wolontariuszy z Europą

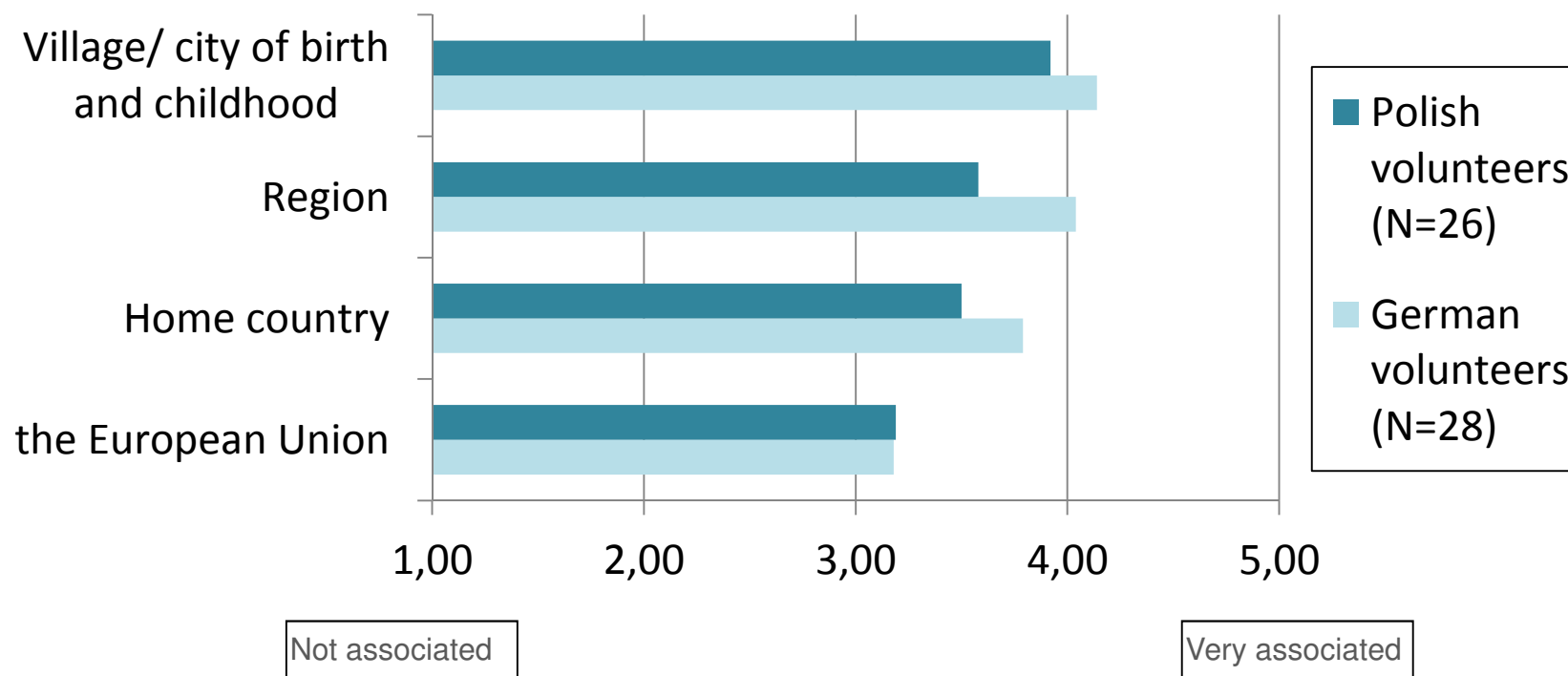
Indications in average value
N=54

Complete disagreement

Complete agreement

Przywiązanie do miejsca urodzenia, regionu, ojczyzny i Unii Europejskiej

How much do you feel associated to...

Wolontariusze z Niemiec o tożsamości europejskiej

- Es bedeutet für mich eine Zugehörigkeit zu einer Gemeinschaft zu haben die über die eigene Nationalität hinausgeht und die großartige Möglichkeit Austausch zwischen anderen Kulturen und Menschen anderer Nationalitäten zu haben.

Oznacza to dla mnie przynależność do wspólnoty, która wykracza poza narodowość oraz posiadanie ogromnych możliwości wymiany między różnymi kulturami i ludźmi różnych narodowości.

- Ich wünschte mir, dass es für mich mehr bedeutet, das Europäer und Europäerinnen sich auch in erster Linie als solche definieren. Aber leider ist Europa für mich oft ein abstrakter Raum mit so unterschiedlichen Lebensbedingungen für die Bewohner und die EU eine ferne Institution deren Beschlüsse schon oft Infrastruktur zerstört haben anstatt sie aufzubauen.

Chciałabym, żeby znaczyło to dla mnie więcej (...) Ale często Europa jest dla mnie obiektem abstrakcyjnym, z wieloma różnymi warunkami do życia dla jej mieszkańców. Unia Europejska jest odległą instytucją (...).

- Ich kann ohne Visum innerhalb der EU reisen. :) Ich habe einen gewissen Wohlstand. Ich weiß, dass die Menschenrechte einigermaßen eingehalten werden. Ich kann mich sicher fühlen. Es gab lange keinen Krieg.

Mogę podróżować bez wizy (...). Posiadam pewien stopień zamożności, wiem, że prawa człowieka są uznawane. Mogę czuć się bezpiecznie. Przez długi okres czasu nie było wojny.

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Wolontariusze z Polski o tożsamości europejskiej

- Być Europejczykiem to znaczy dla mnie posiadać wiedzę o kulturze i historii Europy. Możliwość podróżowania i poznawania ludzi z różnych krajów, wymiany doświadczeń życiowych.
- Być Europejczykiem to znaczy pochodzić z jednego z krajów geograficznie położonych na terenie Europy. Wyznawane wartości etyczne i religijne nie grają żadnej roli.
- Być Europejczykiem znaczy dla mnie zdecydowanie więcej niż być Polakiem.
- W gruncie rzeczy Europejczyk to dla mnie człowiek urodzony i żyjący w Europie, który żyje według pewnych utartych zachowań i zwyczajów charakterystycznych dla Europy. Opinia dosyć ogólna, ale nie doszukiwałbym się w samym pojęciu większej głębi.

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Kraje, które powinny być członkami Unii Europejskiej

Powyżej 70% wolontariuszy miało wątpliwość co do członkostwa w Unii Europejskiej następujących krajów:

- Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Albania, Macedonia
- Ukraina, Białoruś
- Turcja

Powyżej 50% wolontariuszy miało wątpliwość co do członkostwa w Unii Europejskiej następujących krajów:

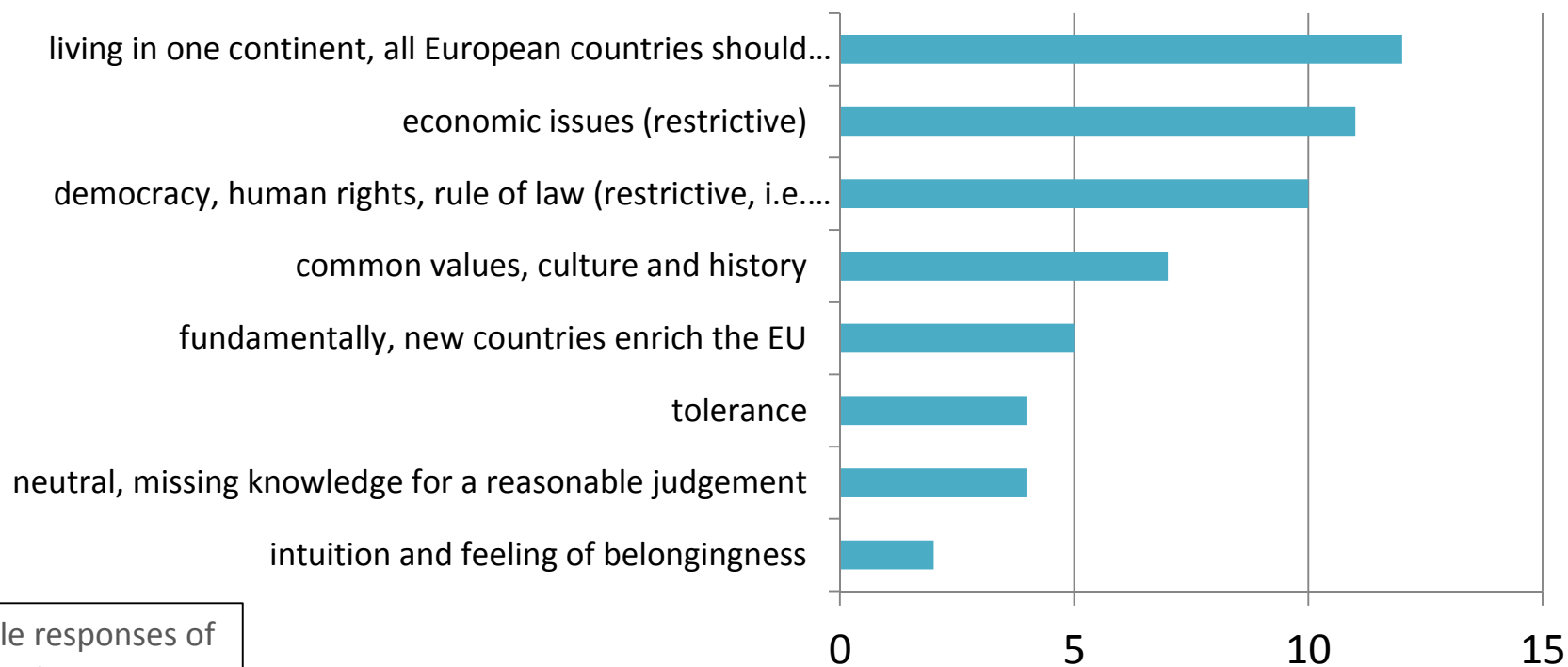
- Serbia, Chorwacja
- Szwajcaria
- Norwegia
- Islandia

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

Kryteria członkostwa w UE (powody włączenia lub wykluczenia krajów z UE)

Multiple responses of
42 volunteers

Centre for Developments
in Civil Society

INSTITUTE OF
PUBLIC AFFAIRS

filip.pazderski@isp.org.pl
beata.charycka@isp.org.pl
www.isp.org.pl

INSTYTUT SPRAW
PUBLICZNYCH

info@zze-freiburg.de
www.zze-freiburg.de

Zentrum für
zivilgesellschaftliche
Entwicklung

Finansowane przez:

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT